

12 FEB 2004

08 13773-85

Ark. 405

Avd. BB 1BY 1VER

Bygningslovutvalget
Kommunal- og regionaldepartementet
Postboks 8112 Dep
0032 Oslo

Oslo, 9. februar 2004

HØRING NOU 2003:24 Mer effektiv bygningslovgivning

Bygningslovutvalget har lagt fram en grundig og omfattende utredning. Vi har noen kommentarer som vi håper kan bidra til et bedre lovverk.

DEL 2 BAKGRUNN – DAGENS SITUASJON

4.1.4 Dagens lov

Ny pbl fra 1.7.1986 hadde en forenkling av byggesaksbehandlingen som fikk store konsekvenser. Kommunenes plikt til å kontrollere byggetiltak ble endret til rett til å kontrollere. Det førte i praksis til en nedbygging av den kommunale bygningskontrollen over hele landet. Beklageligvis er dette ikke blitt tilfredsstillende erstattet av andre tiltak.

4.1.5 Senere endringer

Ved justering av loven 10 år senere ble det fokusert på feil og mangler for milliarder pr. år. Dokumentert egenkontroll, uavhengig kontroll og kommunalt tilsyn med stikkprøvekontroll ble noen av virkemidlene for å redusere omfanget av feil og mangler i byggesaker. Mye tyder på at effekten av disse tiltakene foreløpig ikke har vist seg, blant annet fordi mange kommuner i praksis verken har kapasitet eller kompetanse til å gjennomføre lovpålagt tilsyn. Uavhengig kontroll blir brukt i liten grad og kommunenes tilsyn er mangelfull. I tillegg har kontrollregimet i pbl overstyrt den kontrollen som er foreskrevet i norske konstruksjonsstandarder, ved at konstruksjoner som før 1995 ble gjenstand for uavhengig kontroll etter norsk standard, nå er gjennomført med bare dokumentert egenkontroll.

4.2.3 Ivareta hensyn til bygnings- og brannsikkerhet, helse, miljø, estetikk, økonomi og behovet for tilgjengelighet

Det lokale brannvesen har ingen myndighet eller rolle i byggeprosessen iflg pbl. Men når byggesaks-prosessen er avsluttet og bygget overtatt av eierne, blir brannvesenet tilsynsmyndighet etter brannloven. Da kan de kreve endringer etter eget skjønn. Dette er selvfølgelig aktørene i byggesaksbehandlingen klar over, og dermed blir brannvesenet likevel et slags myndighetsorgan i byggeprosessen. Brannvesenet får en vetorett som kan skape både frustrasjon og forsinkelser. De ansvarlige brannrådgiverne er ansvarlige for brannsikkerhetsopplegget i henhold til pbl, men det er uklart hvem som har ansvaret når brannvesenet tvinger gjennom sine løsninger. Dette forholdet bør klarlegges gjennom loven.

4.3.1 Effektivitet

Tidspresset i dagens byggeprosess fører til unødvendig mye feil og mangler. Endringer under utførelsen kan tyde på at planleggingen ikke er god nok, og at man starter utførelsen for tidlig. NBIs byggskadeundersøkelse viser at ca 60% av feil, mangler og skader kan føres tilbake til byggherrens planlegging og prosjektering, eller mangel på dette..

Parallell detaljprosjektering og bygging er vanlig i dag. Resultatet av denne praksisen er ofte kompromisser, dårlige eller ineffektive løsninger og til dels ombygging. En sentral årsak er mangelfull tidligfaseplanlegging. Dette er i første rekke tiltakshavers ansvar. Plan- og bygningsloven kan imidlertid bidra til en nødvendig holdningsendring ved å fokusere på betydningen av et gjennomarbeidet og kvalitetssikret beslutningsgrunnlag for en kostnadseffektiv byggeprosess med lite feil og mangler. Det koster mye mindre å rette feil under planleggingen enn under bygging.

DEL 3 GENERELLE DRØFTELSER

Vi støtter forslaget om en ny, felles plan- og bygningslov.

8.1.2 Tilsyn og kontroll

Kommunenes lovpålagte tilsyn krever både spesiell kompetanse og kapasitet. Det kan skorte på begge deler i dag. Vi ser derfor for oss en ordning der spesielt akkrediterte foretak kan foreta tilsyn på vegne av kommunene. Vi viser i den forbindelse til St.meld. nr. 17 (2002-2003) Om statlige tilsyn, og til det utvalget som nå gjennomgår statlig tilsyn med kommunesektoren, ledet av fylkesmann Tora Aasland. Her kan det være ideer som man kan bygge videre på.

Bygningslovutvalget ser privatisert og uavhengig kontroll som en av fire grunnpilarer i byggesaksgjennomføringen, noe vi støtter fullt ut. Uavhengig kontroll brukes i altfor liten grad i dag. Antakeligvis kvier kommunene seg for å pålegge tiltakshaver denne kostnaden.

Kommunene bør bare pålegge uavhengig kontroll av kritiske aktiviteter (personsikkerhet, store økonomiske konsekvenser med mer) i planlegging og utførelse, og når det er foreskrevet i norske standarder

Kommunen bør imidlertid informere tiltakshaver om at uavhengig kontroll sikrer hans egne interesser, som er mye mer enn de kravene myndighetene stiller.

8.1.3 Foreløpig evaluering

NBI stiller spørsmål om tiltakshaver i større grad bør trekkes inn som ansvarlig for styringen av sine prosjekter, også overfor myndighetene. Vi støtter dette, siden for mange tiltakshavere tror at ansvars plasseringen etter pbl fritar dem for å engasjere seg i styring og kontroll.

8.1.5 Godkjenning av foretak – dagens ordning

Dagens ordning er et resultat av interne prosesser i Statens bygningstekniske etat BE. Den omfattende og detaljerte ordningen med utallige koder var BEs eget verk - selv om det var et innledende, men avbrutt samarbeid med bransjeorganisasjoner, inkludert RIF.

Vi tror ikke at godkjenningsordningen har begrenset omfanget av feil og mangler i nevneverdig grad, selv om den har hatt noen positive effekter, ved at lite påaktete områder som lyd/støy og overordnet planlegging av brannsikkerhetstiltak nå blitt tatt mer på alvor.

Dagens forenklete ordning fra høsten 2003 er i praksis en registrering, på visse vilkår, av foretak som vil påta seg ansvar. Men utad framstår den som en offentlig, faglig godkjenning, noe den ikke er. Foretak er i dag "godkjent" i fag som de ikke har kompetanse til. Dette undergraver troverdigheten og er verre enn ikke å ha noen godkjenningsordning.

Det bør vurderes om det bør stilles spesielle faglige krav til foretak som planlegger og kontrollerer forhold som har med personsikkerhet å gjøre, for eksempel brann, el og konstruksjon.

Elektroforetakene opererer under eget lovverk. RIF har tidligere tatt kontakt med BE og det daværende Produkt- og elektrisitetstilsynet med henstilling om at de to etatene samordner sine godkjenningsordninger. Men det har dessverre ikke skjedd.

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, DSB, innførte fra 1.1. 2003 en registreringsordning for alle foretak som arbeider med elektroanlegg, inkl. elektrorådgivere. Senere på året endret BE den sentrale godkjenningen. Vi mener at disse to ordningene må samordnes, men ikke at den ene skal kopiere den andre.

Med vennlig hilsen

Terje Hugin
Fagsjef

RIF organisasjonen for rådgivere